

2014-cü ildə Azərbaycan Respublikasında alternativ və bərpa olunan enerji və ondan səmərəli istifadə olunması sahəsində görülmüş işlər barədə Dövlət Agentliyinin

HESABATI

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində apardığı məqsədyönlü siyasət, o cümlədən prioritet hesab edilən alternativ və bərpa olunan enerji sahəsində konkret tədbirlərin həyata keçirilməsinə diqqət və qayğı göstərməsi nəticəsində bu sahədə əsaslı nailiyyətlər əldə edilmiş, ölkə başçısının imzaladığı fərman və sərəncamların icrası sahənin dinamik inkişafı üçün əlverişli zəmin yaratmışdır.

2014-cü ildə ölkədə bütün bərpa olunan enerji mənbələri hesabına 1480,0 milyon kVt.saat elektrik enerjisi istehsal olunmuşdur. Bu da təqribi hesablamalara görə 298,5 min ton mazuta və ya 429,2 milyon kub metr təbii qaza qənaətlə yanaşı, müvafiq olaraq 919,4 min ton və ya 763,9 min ton karbon dioksidin (CO₂) atmosfərə atılmasının qarşısını alır.

Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən görülmüş işlər haqqında.

Qarşıya qoyulmuş vəzifələrin və ölkə prezidentinin bu sahənin inkişafı üçün imzaladığı fərman və sərəncamların yerinə yetirilməsi məqsədilə cari ildə Bakı şəhərinin Suraxanı, Pirallahı, Qaradağ rayonlarında, Sumqayıt şəhərində, Samux, Qobustan, Siyəzən, Ağcabədi, Şəki, Balakən, Oğuz, Gədəbəy, Neftçala, Cəlilabad, Biləsuvar, Masallı rayonlarında və Naxçıvan Muxtar Respublikasında ABOEM hesabına yeni istilik və elektrik enerjisi güclərinin yaradılması, habelə bərpa olunan enerji növü kimi üzvi maddələrdən və tullantılardan yeni enerji məhsullarının əldə olunması istiqamətində layihələrin icrasına başlanmışdır.

Bakı şəhərində hər birinin layihə gücü 2,8 MVt olan Suraxanı və Pirallahı günəş elektrik stansiyalarının (GES), 3 MVt olan Qaradağ-Sahil GES-in və 9 MVt olan Qaradağ-Sanqaçal GES-in tikinti-quraşdırılma işləri davam etdirilir. Birinci mərhələdə Suraxanı və Pirallahı günəş elektrik stansiyalarında müvafiq olaraq 1,4 və 1,0 MVt güclər mərkəzi şəbəkəyə qoşularaq enerji istehsalına başlamışdır.

Sumqayıt şəhərində layihə gücü 2,8 MVt olan GES-də hesabat dövründə 1,7 MVt generasiya gücü quraşdırılmış və onun ümumi enerji sisteminə qoşulması işləri davam etdirilir.

Samux rayonundakı Aqroenerji kompleksində layihə gücü 2,8 MVt olan GES üzrə 1,0 MVt generasiya gücü quraşdırılmış və ümumi enerji sisteminə qoşulmuşdur. Həmçinin, kompleksdə 3 mərtəbəli idarəetmə mərkəzi və dispetçer xidmətinin binasının tikintisi də davam etdirilir.

Bundan başqa Pirallahı rayonun Çilov qəsəbəsinin enerjiyə olan tələbatını ödəmək məqsədi ilə 10 MVt gücə malik olacaq hibrid elektrik stansiyasının (HES) quraşdırılması üzrə araşdırmalar aparılır.

Qobustan HES-də istehsal olunan elektrik enerjisinin müasir İKT texnologiyalarından istifadə etməklə istehlakçılara itkisiz çatdırılması və səmərəli şəkildə paylanması məqsədi ilə quraşdırılacaq "ağıllı şəbəkə" üçün müvafiq avadanlıqlar sifariş olunmuşdur.

Şəki və Siyəzən şəhərlərində elektrik və istilik enerjisi ABOEM hesabına təmin olunan idman komplekslərinin tikintisi davam etdirilmiş, hər iki obyektə torpaq işləri və zalların özlününün tikintisi başa çatdırılmışdır.

Almaniyanın KfW Bankının maliyyə dəstəyi ilə külək-günəş elektrik stansiyalarının tikintisi üçün Abşeron rayonunda 500 ha və Xızı rayonunda 300 ha ərazilər seçilmiş, müvafiq sənədləşmə işləri aparılmış, ölçü müşahidə-nəzarət stansiyaları alınmış və 2015-ci ilin yanvar ayında quraşdırılması nəzərdə tutulmuşdur.

BMT-nin İnkişaf Proqramının dəstəyi ilə Şəki şəhərində fəaliyyət göstərən kiçik su elektrik stansiyasında (KSES) 580 kVt gücə malik enerji blokunun quraşdırılması başa çatdırılmış və stansiya şəbəkəyə qoşulmuşdur.

Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (QDİƏT) Daimi Beynəlxalq Katibliyinə üzv dövlətlərdə layihələrin həyata keçirilməsi üçün Dövlət Agentliyi tərəfindən “Günəş su qızdırıcı kollektorlarının quraşdırılması”, “İdman komplekslərinin istilik və elektrik enerjisi təminatı” və “Binaların hibrid elektrik-istilik stansiyalar vasitəsilə enerji təminatı” layihələri təqdim olunmuşdur.

“Alternativ və bərpa olunan enerji ehtiyatlarının inkişafı (biokütlədən kogenerativ enerji istehsalı)” layihəsi çərçivəsində Ağcabədi və Oğuz rayonlarında texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması üçün Dövlət Agentliyi ilə Asiya İnkişaf Bankı arasında 1 milyon ABŞ dolları dəyərində Texniki Yardımın (qrantın) ayrılması ilə bağlı saziş imzalanmışdır.

Xəzər dənizində (ofşor) külək parkının salınması ilə əlaqədar aidiyyəti qurumlarla müzakirələr aparılmış və hal-hazırda araşdırmalar davam etdirilir.

Azərbaycanın bütün regionlarında ABOEM sahəsində uzunmüddətli və effektiv fəaliyyətin təmin edilməsi, layihələrin planlı şəkildə və regionların enerji tələbatına uyğun həyata keçirilməsi üçün Dövlət Agentliyi tərəfindən “Azərbaycan Respublikasının ABOEM üzrə inkişaf xəritəsi 2020”, “Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə 2020-ci ilədək ABOEM-in inkişaf xəritələri” və “Azərbaycan Respublikasının ABOEM üzrə idarəetmə sxemi” hazırlanmışdır.

“Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyası çərçivəsində “Azərbaycan Respublikasının Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyinin Strateji Planı (2015-2018)” hazırlanmışdır.

“Azərbaycan Respublikasının günəş enerji mənbələrinin istifadəsi və kadastrı” kitabı hazırlanaraq çap olunmaq üçün mətbəyə təqdim olunmuşdur.

Dövlət Agentliyi ABOEM sahəsində görülən işlərin beynəlxalq standartlara cavab verməsi və bu standartların ölkəmizdə tətbiqi üçün AZS 1.1-2009 “Standartlaşdırma üzrə texniki komitələr yaradılması və fəaliyyəti qaydası” standartının tələb və tövsiyələrinə uyğun olaraq “Alternativ və bərpa olunan enerji və Enerji səmərəliliyi” üzrə Texniki Komitənin yaradılması istiqamətində də işlər aparır.

Eyni zamanda ABOEM sahəsində istifadə olunan termin və anlayışların düzgün tətbiqi üçün terminoloji lüğətin hazırlanmasına başlanmışdır. Özündə günəş, külək, biokütlə, geotermal və hidro energetika sahəsində istifadə olunan termin və anlayışları əhatə edəcək izahlı lüğətin 2015-ci ilin sonunadək yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

Cari ildə Dövlət Agentliyi tərəfindən nəzərdə tutulmuş həcmdə elektrik və istilik enerjisi güclərinin yaradılması ilə bərabər növbəti illərdə, o cümlədən 2015-ci ildə də ölkə ərazisində 89,6 MVt elektrik və 51,3 MVt istilik generasiya güclərinin yaradılması planlaşdırılır.

Dövlət Agentliyinin beynəlxalq və yerli təşkilatlarla əlaqələri və digər görülmüş işlər haqqında.

Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinə (İRENA) həqiqi üzv qəbul edilməsi istiqamətində işlər yekunlaşdırılmışdır. Belə ki, İRENA-nın 2009-cu il yanvarın 26-da Bonn şəhərində imzalanmış Nizamnaməsi Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il 2 may tarixli 946-IVQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir.

Koreyanın Techwin Co. Ltd. və BİM texnoloji şirkətlərinin konsorsiumu ilə “Azalternativenerji” MMC arasında imzalanmış niyyət məktubu əsasında İmişli, Biləsuvar və Ağcabədi rayonlarında biokütlə əsasında elektrik və istilik enerjisi istehsalı layihələrinin ilkin texniki-iqtisadi əsaslandırılması hazırlanır.

Alternativ və Bərpa Olunan Enerji Mənbələri üzrə Dövlət Agentliyi və İran İslam Respublikasının Energetika Nazirliyi arasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və İran İslam Respublikasının Prezidentinin iştirakı ilə 12 noyabr 2014-cü ildə tarixində Bakıda Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Memorandum çərçivəsində Azərbaycan

tərəfindən İranda ilkin olaraq 100 MVt külək, 50 MVt geotermal və enerji effektivliyi layihələrində iştirak nəzərdə tutulmuşdur.

Dövlət Agentliyi alternativ və bərpa olunan enerjinin ölkədə tətbiqinin təbliğ olunması üçün kütləvi informasiya vasitələrində mütəmadi olaraq müsabiqələr keçirmiş və məqalələrlə çıxış etmişdir. Agentliyin mütəxəssislərinin ölkə televiziya kanallarında çıxışları təşkil edilmiş, Azərbaycan dövlətinin ABOEM sahəsində siyasətinin izahına, vətəndaşların maarifləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Həmçinin Azərbaycan Respublikasında 2014-cü ilin sənaye ili elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planının icrası ilə əlaqədar 2014-cü ilin dekabr ayında Dövlət Agentliyi tərəfindən Qobustan Eksperimental Poliqonunda “Alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri əsasında aqroenerji komplekslərinin inkişaf perspektivləri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Agentlik kadr hazırlığı sahəsində də mütəmadi tədbirlər görmüş, Qobustan Eksperimental Poliqonunun nəzdində fəaliyyət göstərən Tədris Mərkəzində Ali təhsil müəssisələrinin müəllim və tələbə heyəti üçün təlim kursları təşkil etmişdir.

Dövlət Agentliyi ABOEM sahəsində həyata keçirdiyi nəzarət tədbirlərinin nəticəsində özəl şirkətlər tərəfindən həyata keçirilmiş layihələrdə qeyri-peşəkarlıq və çatışmamazlıqlar aşkarlanmışdır. Bu istiqamətdə müvafiq tədbirlərin görülməsi davam etdirilir.

“Azalternativenerji” MMC-nin və Almaniyadan dəvət olunmuş mütəxəssislərin iştirakı ilə Xızı rayonunda “Kaspian Menecment Systems” və “Aztorq” məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlərinin birgə quraşdırdığı 50 MVt-lıq Külək Elektrik Stansiyasının (KES), “Kaspian Texnoloji” MMC tərəfindən quraşdırılmış 1,7 MVt KES-in və quraşdırılmaqda olan 48 MVt-lıq KES-in dövlət ekspertizası davam etdirilir.

Hesabat ilində “Azalternativenerji” MMC tərəfindən Bakı ətrafı rayonlarda, Abşeron, Dağlıq Şirvan, Quba-Xaçmaz, Lənkəran, Gəncə-Qazax, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonlarında enerji mənbələrinin potensialının müəyyənləşdirilməsi üçün elmi-tədqiqat və layihə-axtarış işlərinin aparılması, tullantıların emalından enerji alınması üzrə layihələrin texniki-iqtisadi əsaslandırılması işləri də davam etdirilmişdir.

2014-cü ildə ölkədə ABOEM hesabına istehsal olunmuş enerjisinin həcmi, milyon kVt.saat

	Cəmi	ondan:	
		dövlət müəssisələri	qeyri-dövlət müəssisələri
ABOEM üzrə, cəmi	1501,2	1468,4	39,6
o cümlədən:			
SES-lər üzrə, cəmi	1294,0	1282,4	11,6
iri (50 MVt-dan yuxarı)	1104,0	1104,0	-
orta (50 MVt-dan 10 MVt-a qədər)	166,2	166,2	-
kiçik (10 MVt-a qədər)	23,8	12,2	11,6
günəş qurğuları və istilik nasoslari	9,8	9,8	-
külək turbinləri	23,4	2,3	21,1
bərk məişət tullantılarının yandırılması	174,0	174,0	-